

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ДНУ «ІНСТИТУТ МОДЕРНІЗАЦІЇ ЗМІСТУ ОСВІТИ»
СЛОВАЦЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ СІЛЬСЬКОГО
ГОСПОДАРСТВА (СЛОВАЦЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ПРИРОДНИЧИХ НАУК (ЧЕХІЯ)
ПОМОРСЬКА АКАДЕМІЯ В СЛУПСЬКУ (ПОЛЬЩА)**

Міжнародна науково-практична конференція

**АГРАРНА ОСВІТА ТА НАУКА: ДОСЯГНЕННЯ,
РОЛЬ, ФАКТОРИ РОСТУ**

**Сучасний розвиток технологій тваринництва.
Інноваційні підходи у харчових технологіях**

2 жовтня 2025 року

Біла Церква
2025

УДК 636.03'06:664:005.591.6

Шуст О.А., д-р екон. наук, ректор.

Варченко О.М., д-р екон. наук.

Недашківський В.М., д-р с.-г. наук.

Димань Т.М., д-р с.-г. наук.

Краютієне І., доктор.

Мамедова К.Х., д-р філософії.

Мерзлов С.В., д-р с.-г. наук.

Титаренко І.В., канд. с.-г. наук.

Василенко О.І., д-р філософії.

Комарова Н.В., д-р філософії.

Мостипан О.В., відповідальний секретар.

Відповідальна за випуск – **Мостипан О.В.**, начальник редакційно-видавничого відділу.

Сучасний розвиток технологій тваринництва. Інноваційні підходи у харчових технологіях: матеріали міжнародної науково-практичної конференції. 2 жовтня 2025 р. Білоцерківський НАУ. 69 с.

Збірник підготовлено за авторською редакцією доповідей учасників конференції без літературного редагування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів та точність наведених даних несуть автори.

СТАВЕЦЬКА Р.В., д-р с.-г. наук

Білоцерківський національний аграрний університет

ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЦЕСАРОК РІЗНИХ ПОРІД

На ефективність використання цесарок впливає їхня породна належність. Встановлено, що цесарки кремової (замшевої) породи характеризуються вищою яєчною продуктивністю, а цесарки сіро-крапчастої породи мають вищу інтенсивність росту, кращі відгодівельні і м'ясні якості.

Ключові слова: цесарки, кремова і сіро-крапчаста породи, яєчна продуктивність, відгодівельні якості, м'ясні якості.

STAVETSKA R.V., doctor of agricultural sciences

Bila Tserkva national agrarian university

THE EFFICIENCY OF DIFFERENT GUINEA FOWL BREEDS USING

The efficiency of using guinea fowl is influenced by their origin. It has been established that guinea fowl of Cream breed are characterized by higher egg production, and guinea fowl of Helmeted breed have higher growth intensity, better fattening and meat qualities.

Keywords: guinea fowl, Cream and Helmeted breeds, egg production, fattening qualities, meat qualities.

Цесарівництво в Україні, хоч і розвивається повільно, має значний потенціал. Цікавість до цієї галузі зростає завдяки унікальним дієтичним та смаковим якостям м'яса, що нагадує дичину, а також високій поживності яєць та їхній здатності до тривалого зберігання. Великі підприємства, такі як екоферма «Вільна» Житомирській області чи ТОВ «Пташине подвір'я» Сумської області, активно освоюють цей напрямок, використовуючи, зокрема, французькі бройлерні кроси цесарок, які демонструють надзвичайно високу швидкість росту. Цесарка ESSOR ML.F та ESSOR ML.FL можуть досягати живої маси 1,7 кг у віці 7 тижнів, що значно перевершує показники традиційних порід [1, 2, 3].

Метою цього дослідження є порівняльна характеристика продуктивних і відгодівельних і забійних якостей цесарок сіро-крапчастої (французької) та кремової (замшевої) порід.

Вибір породи є ключовим фактором, що визначає економічну ефективність виробництва продукції. Сіро-крапчаста порода цесарок вважається найдавнішою і є основою для багатьох інших різновидів. Це витривалі птахи, що характеризуються високою збереженістю молодняку та дорослих особин (95–99%). Жива маса дорослих самців дещо нижча порівняно із самками і становить 1,5–1,6 кг, самок – 1,6–1,7 кг. Несучість є сезонною (5–6 місяців), середня несучість – 80–120 яєць на рік. Їхні яйця мають кремово-крапчасте забарвлення і масу 44–46 г. М'ясо сіро-крапчастих цесарок цінується за високий вміст гемоглобіну та смак дичини.

Кремова (замшева) порода є мутантною формою сіро-крапчастих цесарок зі світлішим оперенням. Це відносно нова варіація, яка виникла спонтанно. Жива маса дорослих самців – 1,48–1,64 кг, самок – 1,53–1,71 кг. Кремкові цесарки пізніше починають і раніше закінчують яйцекладку, проте їхня несучість вища – 140–150 яєць на рік. Маса яєць становить близько 44 г, колір шкаралупи аналогічний сіро-крапчастим [4, 5].

Дослідження проведене у приватному домогосподарстві В.І. Постоюка у селі Кашперівка Київської області, де утримують 250 голів сіро-крапчастої та 50 голів кремової породи. Цесарок тримають в утеплених приміщеннях з обігрівом, дотримуючись щільності посадки 3–4 голови на 1 м². Це забезпечує комфортні умови для птиці. Для годівлі використовують збалансовані кормосуміші, які включають подрібнені зернові (пшениця, кукурудза, горох), білкові компоненти (рибне борошно, соєвий шрот), коренеплоди та зелені корми. Раціон змінюється залежно від віку птиці і сезону року. Для стимуляції несучості застосовується штучне освітлення. Влітку цесарки мають доступ до вигулу, а взимку залишаються в приміщенні.

Для уникнення інбридингу, який призводить до отримання нежиттєздатних пташенят,

зниження швидкості росту і продуктивності, кожні 2–3 роки у господарстві оновлюють стадо, закупаючи інкубаційні яйця. Яйця для інкубації відбирають за якістю та формою, інкубують в інкубаторі "Тандем 300" протягом 26–28 днів, проводячи овоскопування за графіком – на 8, 15 і 24 дні інкубації.

Яйця цесарок мають унікальну пірамідальну форму, міцну та шорстку шкаралупу. Невелика кількість пор дозволяє їм зберігатися до 60 днів за кімнатної температури та до 6 місяців у холодильнику. У дослідженому господарстві, кремове порода демонструє вищу яєчну продуктивність порівняно з сіро-крапчастою. Кремові цесарки несуть 113–130 яєць за сезон, а сіро-крапчасті – 100–120 яєць. Це забезпечує перевагу на 17 яєць на одну голову за сезон. Яйця кремових цесарок, хоч і мають меншу масу на початку сезону, в середньому вищі за масою на 2 г. Це призводить до значно більшої загальної яєчної маси за сезон – 5,9 кг проти 5,0 кг у сіро-крапчастих.

Аналіз росту та м'ясної продуктивності демонструє, що сіро-крапчаста порода значно перевершує кремову. У господарстві птицю відгодовують до 14-тижневого віку. На 14-му тижні вирощування жива маса сіро-крапчастих цесарок становить 1,64 кг, що на 178 г вище порівняно із кремовими. Абсолютний приріст вищий на 12%, що свідчить про їхні кращі відгодівельні якості. Сіро-крапчасті цесарки більш ефективно використовують корм. Середні витрати корму на 1 кг приросту живої маси за весь період вирощування для цесарок сіро-крапчастої породи становили 3,37 кг, кремової – 3,64 кг.

М'ясо цесарок має синюватий відтінок через відсутність жирового прошарку, але під час приготування набуває світлого кольору. Аналіз забійних показників підтверджує перевагу сіро-крапчастих цесарок. Вони мають вищу масу патраної тушки (на 164 г), вищий забійний вихід (на 2,3%), а також більшу масу філе, стегна та гомілки.

Аналіз, проведений у господарстві, показав, що вирощування сіро-крапчастої породи порівняно із замшевою на м'ясо є економічно вигіднішим завдяки їхній вищій передзабійній живій масі, забійній масі (1,20 і 1,00 кг відповідно) та забійному виходу (72,3 і 70,0%), прибуток від реалізації однієї голови сіро-крапчастої цесарки вищий на 90 грн. Рівень рентабельності виробництва м'яса сіро-крапчастих цесарок становив 32%, замшевих – 18%.

Висновок. Цесарки кремової породи характеризуються вищою яєчною продуктивністю, а птиця сіро-крапчастої породи є більш ефективною для виробництва м'яса, завдяки кращим відгодівельним якостям, ефективному використанню корму та вищим забійним показникам.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Птахофабрика на Сумщині утримує близько 100 тисяч курей та цесарок. AgroPortal. 2025. URL: <https://agroportal.ua/news/eksklyuziv/ptahofabrika-na-sumshchini-utrimuye-blizko-100-tisyach-kurey-ta-cesarok>
2. Житомирська екоферма вирощує цесарок, спираючись на досвід французів. AgroTimes. URL: <https://agrotimes.ua/tvarinnitstvo/zhytomyrska-ekoferma-vyroshhuye-cesarok-spyrayuchys-na-dosvid-francuziv/>
3. Невибаглива, але прибуткова: чи є місце для цесарок в українському птахівництві. AgroPortal. 2025. URL: <https://agroportal.ua/publishing/idei-dlya-biznesa/nevibagлива-ale-pributkova-chi-ye-misce-dlya-cesarok-v-ukrajinskomu-ptahivnictvi>
4. Пустова Н.В. Цесарка – органічна птиця. Збірник наукових праць ПДАТУ. Кам'янець-Подільський: ПДАТУ, 2015. Вип. 23. С. 327–335.
5. Lever C. Naturalised Birds of the World. London, United Kingdom: T & AD Poyser. 2005. P. 24–26.

УДК 636.5/.6.082.2

БЕЗПАЛІЙ І.Ф., канд. с.-г. наук

Український науково-дослідний інститут прогнозування та випробування техніки і технологій для сільськогосподарського виробництва імені Леоніда Погорілого, Білоцерківський національний аграрний університет

НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОРГАНІЗАЦІЇ ТА ФУНКЦІОНУВАННЯ МАЛИХ ПТАХОФЕРМ

Вивчено комплексний науково-методичний підхід щодо створення та ефективного ведення господарської діяльності на малих птахофермах. Обґрунтовано актуальність розвитку малих форм господарювання у птахівництві як фактора забезпечення продовольчої безпеки, диверсифікації аграрного